

خود آزمایی

۱۰. کدام یک از ماشین دوخت‌های زیر برای سر دوزی کردن پارچه مناسب است؟

☐ الف : ماشین دوخت راسته دوزی   ☐ ب : ماشین دوخت سردوز   ☐ ج : ماشین دوخت خانگی

۱۱. استفاده کاغذ برش در خیاطی ..... می‌باشد.

☐ الف : برای بسته بندی   ☐ ب : برای نقاشی   ☐ ج : برای کشیدن الگو

۱۲. مترهای خیاطی چند سانتی متر است؟

☐ الف : ۱۰۰ سانتی متر   ☐ ب : ۱۵۰ سانتی متر   ☒ ج : ۲۰۰ سانتی متر

۱۳. کدام وسیله برای آسان تر نخ کردن سوزن استفاده می‌شود؟

☐ الف : انگشتانه   ☐ ب : بشکاف   ☐ ج : سوزن نخ کن

۱۴. کدام وسیله برای حفاظت از انگشتان در هنگام دوخت با دست مناسب است؟

☐ الف : رولت   ☐ ب : بشکاف   ☐ ج : انگشتانه

۱۵. برای برش پارچه‌هایی که به سرعت ریش می‌شوند از کدام نوع قیچی استفاده می‌شود؟

☐ الف : قیچی سر نخ زن   ☐ ب : قیچی زیگزاک   ☐ ج : قیچی کاغذ بر

۱۶. در کارگاه خیاطی ارتفاع میز برش باید ..... سانتی متر باشد؟

☐ الف : ۹۰ سانتی متر   ☐ ب : ۱۵۰ سانتی متر   ☐ ج : ۸۵ سانتی متر

فصل سوم

راه اندازی، دوخت و نگهداری
ماشین دوخت‌های خانگی
و صنعتی راسته دوز و
سردوز (اورلوک)

مقدمه

در زمان‌های قدیم تولیدات خیاطی دارای ظرافت، تنوع و پیچیدگی امروزه نبوده زیرا به دلیل عدم امکانات دوخت‌های ساده فقط با استفاده از نخ و سوزن روی پارچه انجام می‌گرفته است ولی با پیشرفت علم و تکنولوژی، ابزارها ابتدا به ماشین‌های ساده، سپس به ماشین‌های مدرن امروزی تبدیل شدند که می‌توان با استفاده از آن‌ها انواع طرح‌های ساده را روی زمینه کار ایجاد نمود.

ماشین دوخت برقی نیز یکی از وسایل اصلی و مدرن در کارگاه‌های خیاطی است که باعث سرعت در کار دوخت می‌گردد و انواع مختلفی از قبیل؛ خانگی، صنعتی و سردوز (اورلوک) دارد. شما در این فصل با چند نوع ماشین دوخت و نحوه کار با آنها آشنا می‌شوید.

هدف‌های رفتاری

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این فصل متناسب با پودمان‌های رشته‌ی مهارتی خود، به برخی از اهداف زیر دست یابد.

ماشین‌های دوخت خانگی چندکاره و صنعتی (راسته و سردوز) را نشان دهد.

قطعات فنی ماشین‌های دوخت خانگی چندکاره و صنعتی (راسته و سردوز) را نشان دهد.

سرویس اولیه ماشین‌های دوخت خانگی چندکاره و صنعتی (راسته و سردوز) را انجام دهد.

پُرکردن ماسوره را انجام دهد.

جا انداختن ماسوره در ماکو و در قاب ماکو را انجام دهد.

ماشین‌های دوخت خانگی و راسته‌دوز را نخ کند.

ماشین‌های دوخت را تمیز کند.

روغن کاری ساده ماشین دوخت خانگی را انجام دهد.

عیوب و اشکالات جزئی ماشین‌های دوخت خانگی را برطرف کند.

هدف‌های رفتاری

انواع سوزن‌های ماشین دوخت را نشان دهد.

سوزن معیوب ماشین دوخت را عوض کند.

انواع خطوط مورد استفاده در دوخت‌ها را نشان دهد.

انواع خطوط مستقیم (افقی، عمودی و مایل)، شکسته و منحنی را با استفاده از ماشین دوخت خانگی و صنعتی راسته‌دوز چرخکاری کند.

با استفاده از ماشین سردوز، دور کار را چرخکاری کند.

نکات ایمنی کار را رعایت کنید.

ماشین دوخت خانگی

ماشین دوخت برقی یکی از وسایل اصلی در کارگاه راسته‌دوزی است که باعث سرعت در کار دوخت می‌گردد و انواع مختلفی از قبیل: خانگی و صنعتی راسته دوز و سردوز (اورلوک) دارد. اکثر ماشین‌های دوخت خانگی ساده و چندکاره شبیه به هم هستند و از ابزار مشابهی برخوردارند، در این فصل با ابزارهای ماشین دوخت خانگی آشنا می‌شوید.

ماشین دوخت خانگی ساده

- ✓ به ماشین دوخت‌هایی که فقط دوخت مستقیم را انجام می‌دهند و به طرف جلو و عقب حرکت می‌کنند، ماشین دوخت ساده می‌گویند.

- ⤴ کاربرد این ماشین دوخت برای دوخت‌های ساده است.

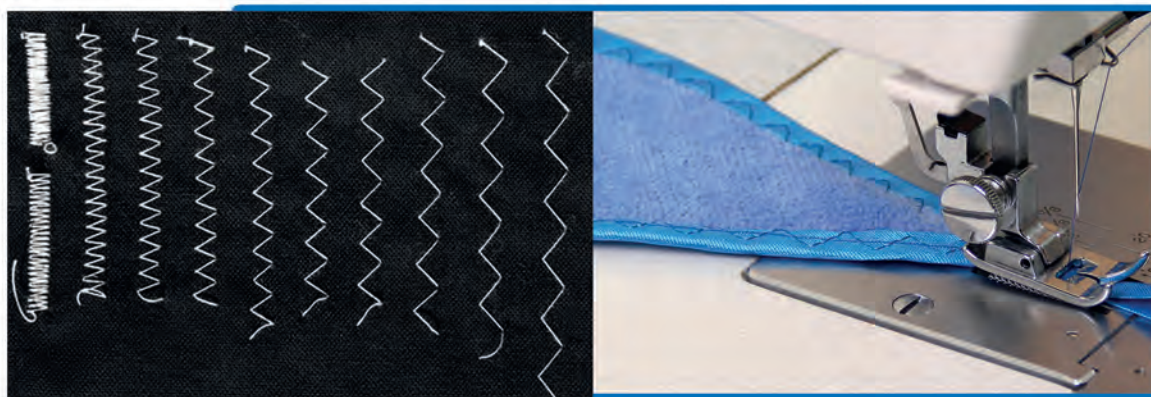

ماشین دوخت چندکاره خانگی

✓ ساختمان ماشین دوخت چندکاره خانگی ، شبیه ماشین دوخت ساده است.

✓ تفاوت عمده این ماشین با ماشین دوخت ساده در انجام دوخت زیگزاک است.

✓ با تنظیم درجه پهنای زیگزاک می توان اندازه زیگزاک را از ۵ تا ۷ میلی متر تغییر داد.

تنظیم کننده جهت میل سوزن

درجه پایه فشار

تنظیم کننده طول بخیه

دکمه دوخت معکوس

درجه حرکت و ایست

درجه دامنه زیگزاک

شیطانک

آشنایی با اجزای ماشین دوخت چندکاره خانگی

درجه تنظیم کشش نخ

قاب ماکو

ماکو و ماسوره

میله نگهدارنده سوزن

میله سوزن

ماسوره گردان

میله های قرقره

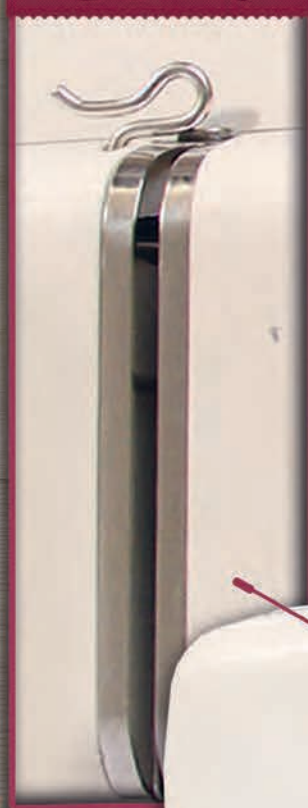

پدال ماشین دوخت

راهنمای نخ

راهنمای عبور نخ ماسوره

شیطانک

محل قرار گرفتن ژتون های دوخت

راهنمای نخ

اهرم بالا برنده

پیچ شل کننده پایه

میله نگهدارنده پایه

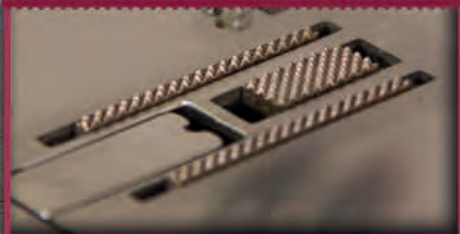

میله پایه

پیچ شل کننده سوزن

کار پیش بر

توپى (لنگر)

میلہ قرقره

پریز ماشین دوخت

MODEL 802
No. 739001112

تمرین

۱. نام قسمت های مشخص شده در ماشین دوخت خانگی زیر را در جاهای خالی بنویسید.
۲. به ماشین دوخت خانگی که مربی در اختیار گروه شما قرار داده به دقت نگاه کنید. اسم هر قسمت را بر روی برگسب نوشته و به قسمت مورد نظر برگسب بایانید.
۳. برگسب هایی که به اشتباه گذاشته شده، بردارید و در جای صحیح خود بگذارید.

ماشین دوخت خانگی، به وسیله ژتون یا دکمه های مخصوص می تواند
شکل های مختلفی از دوخت را به صورت اتوماتیک انجام دهد.

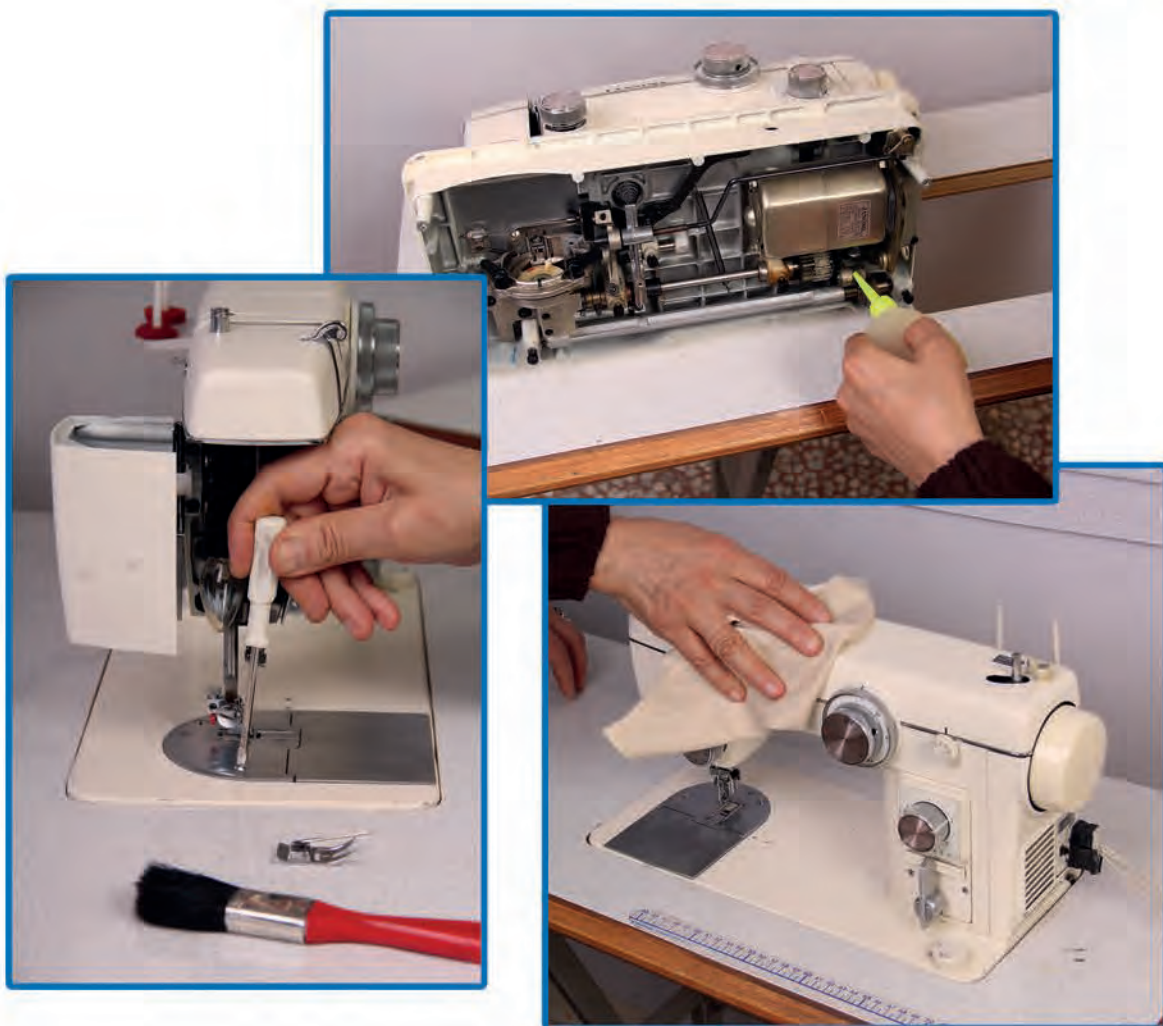
برای دوخت خوب و صحیح با ماشین های دوخت خانگی باید با دقت و توجه با آن ها کار کنید و به طور صحیح از آن ها نگهداری کنید.

برای نگهداری ماشین های دوخت خانگی به موارد زیر باید توجه شود:

④ نظافت ماشین دوخت

④ روغن کاری ماشین دوخت

④ عیب یابی و رفع اشکالات جزئی ماشین دوخت

نظافت ماشین دوخت

پس از هر بار کار با ماشین دوخت بدنه آن را با کمک پارچه کمی مرطوب تمیز کنید تا اثرات روغن یا گرد و غبار از روی آن پاک شود. ✓

- ✓ گرد پارچه دوخته و یا سر دوز شده در مسیر کار پیش بر و اطراف سوزن را با برس مخصوص پاک کنید.

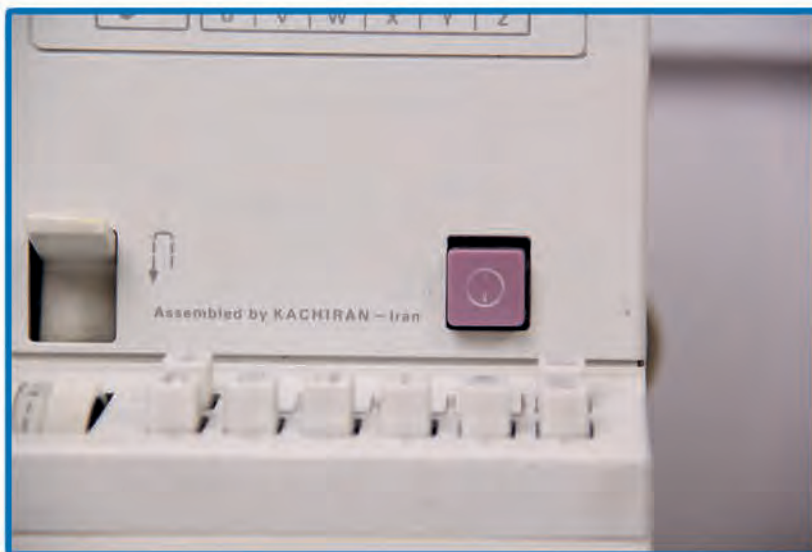
- ✓ پس از نظافت، روکش ماشین دوخت را روی آن بگذارید.

نظافت کار پیش بر

۱. کلید روشن و خاموش را در وضعیت خاموش قرار دهید.

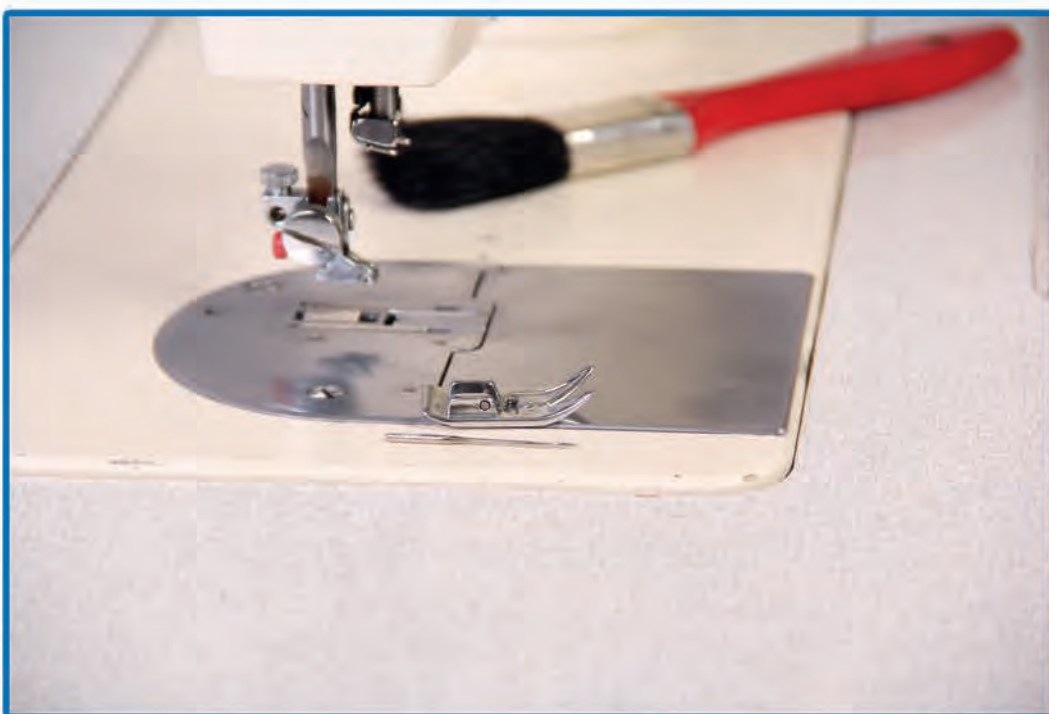
۲. دو شاخه سیم ماشین دواخت را از پریز برق خارج کنید.

۳. اهرم بالا برنده را بالا ببرید.

۴. سوزن و پایه ماشین دوخت را از محل خود بیرون بیاورید.

نکته

برای جلوگیری از گم شدن پیچ نگهدارنده باید هنگام درآوردن سوزن و پایه، پیچ نگهدارنده را کمی شل کنید تا سوزن و پایه از آن جدا شود، سپس پیچ را در محل خود محکم کنید.

نکته

در برخی از ماشین‌های دوخت برای باز کردن صفحه کارپیش بر نیاز به بالا بردن اهرم بالا برنده نیست.

۵. با استفاده از پیچ گوشتی، پیچ‌های صفحه سوزن را باز کرده و صفحه را بردارید. (با کمک مربی)

۶. با برس، پرزهای انباشته شده روی دندانه‌های کار پیش‌بر را تمیز کنید.

۷. صفحه سوزن را در جای خود قرار داده و پیچ‌ها را ببندید. (با کمک مربی) ✓

نکته

اگر می‌خواهید ماشین دوخت شما عمر بهتری داشته باشد، همیشه آن را تمیز کنید. اطراف آن را با فشار ضعیف جاروبرقی تمیز کنید. برای تمیز کردن قسمت‌های داخلی از یک قلم مو کمک بگیرید.

بحث گروهی

اگر بعد از هر بار کار با ماشین دوخت، اقدام به تمیز کردن آن نکنید چه اتفاقی برای ماشین دوخت می‌افتد؟

نظافت قاب ماگو

۱. کلید روشن و خاموش را در وضعیت خاموش قرار دهید.

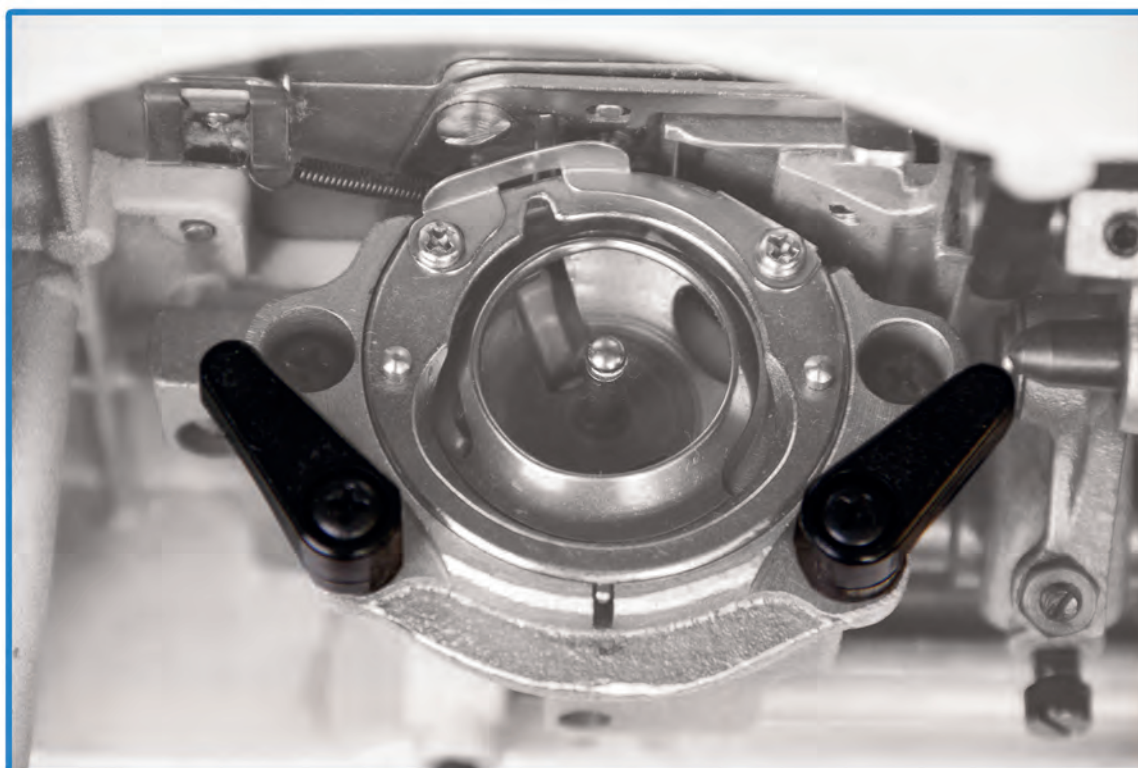
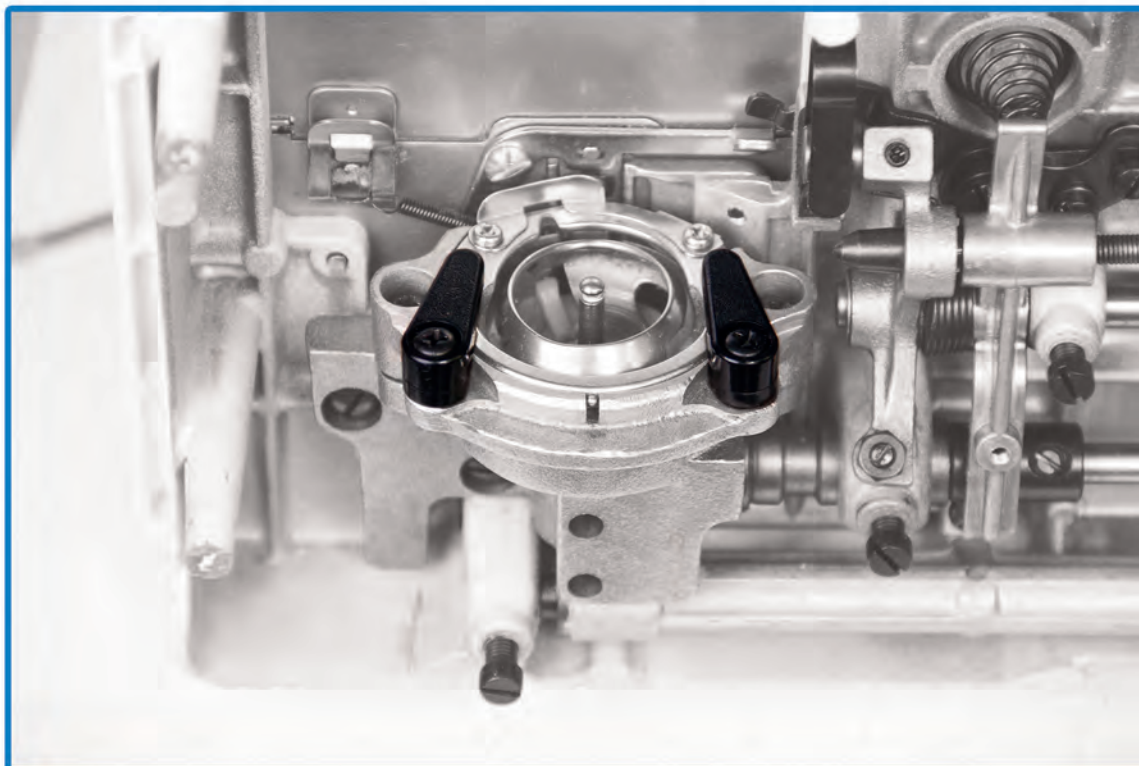

۲. دو شاخه سیم ماشین دوخت را از پریز برق خارج کنید.

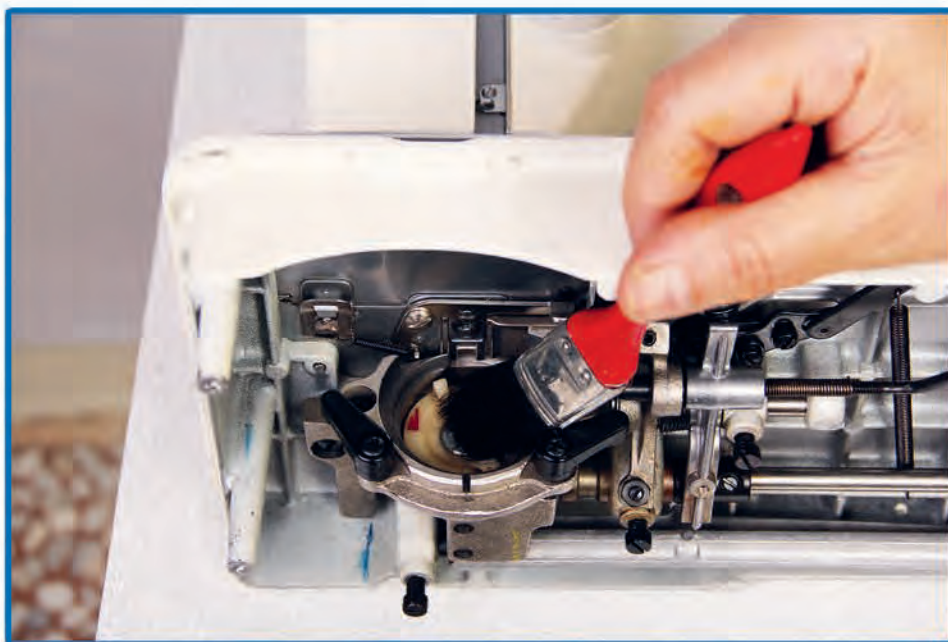

۳. بازوهای متحرک قاب ماکو را باز کنید وقاب ماکو را بیرون بیاورید..

۴. با برس، پرزهای انباشته شده در جای قاب را تمیز کنید. ✓

انواع برس مخصوص نظافت ماشین دوخت

انواع پیچ گوشتی مخصوص ماشین دوخت

روغن کاری ماشین دوخت

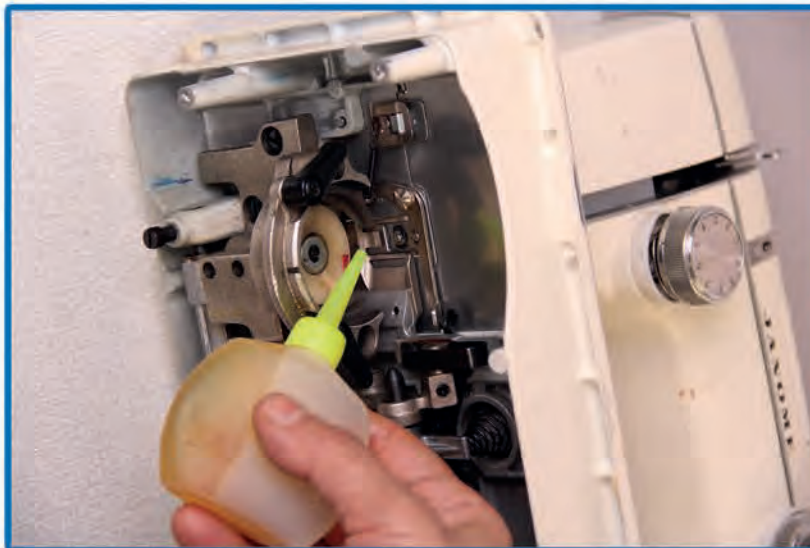
ماشین‌های دوخت را پس از چند روز استفاده با روغن صاف و شفاف مخصوص، روغن کاری کنید.

هر بار فقط یک قطره روغن به پیچ و مهره‌هایی که حرکت می‌کنند، بچکانید.

به روزنه داخل کمپلت نیز که ماکو در آن قرار می گیرد یک قطره روغن بچکانید. ✓

به قسمت هایی که به برق اتصال دارد نباید روغن بزنید. ✓

نکته

بهتر است برای روغن کاری از روغن دان فلزی مخصوص استفاده کنید.
در غیر این صورت می توانید به جای روغن دان از سرنگ بدون سوزن استفاده کنید.

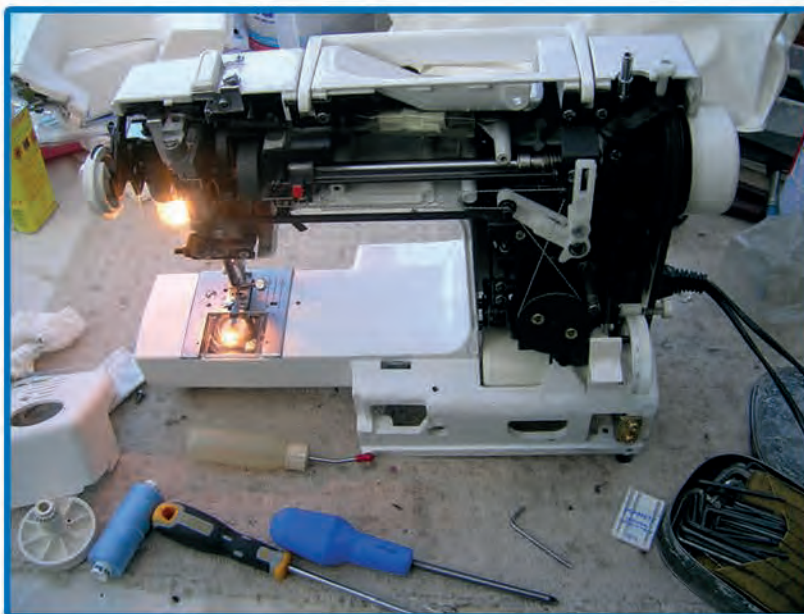
تمرین

با نظارت مربی روزنه های مخصوص روغن کاری را در چند نوع
ماشین دوخت خانگی شناسایی کنید.

عیب یابی (رفع جزئی عیب) ماشین دوخت

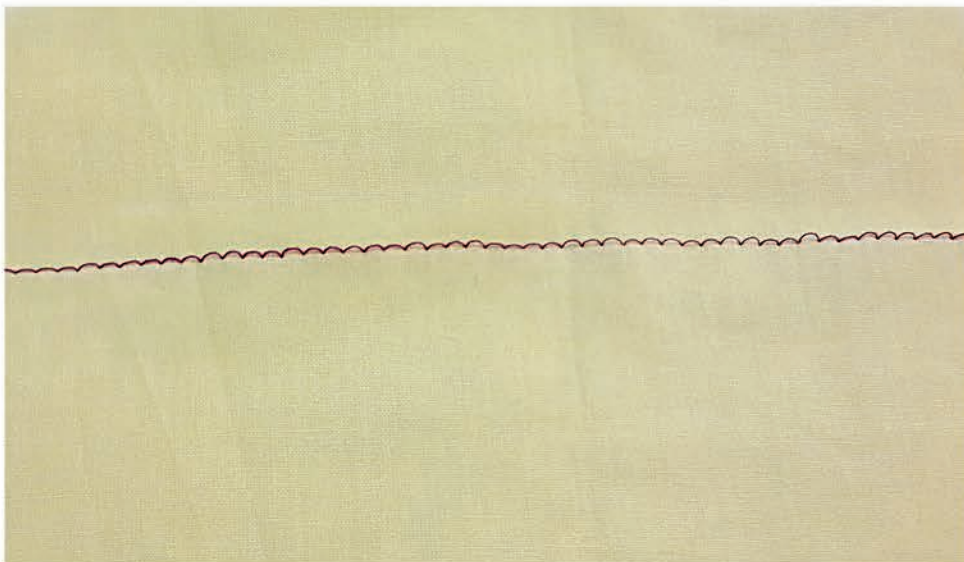
✓ در صورتی که عیب ماشین دوخت به کمک شما رفع می شود، در صدد رفع آن برآیید.

✓ برای رفع جزئی عیب ماشین دوخت از ابزار و پیچ گوشتی های مخصوص همان ماشین دوخت استفاده کنید.

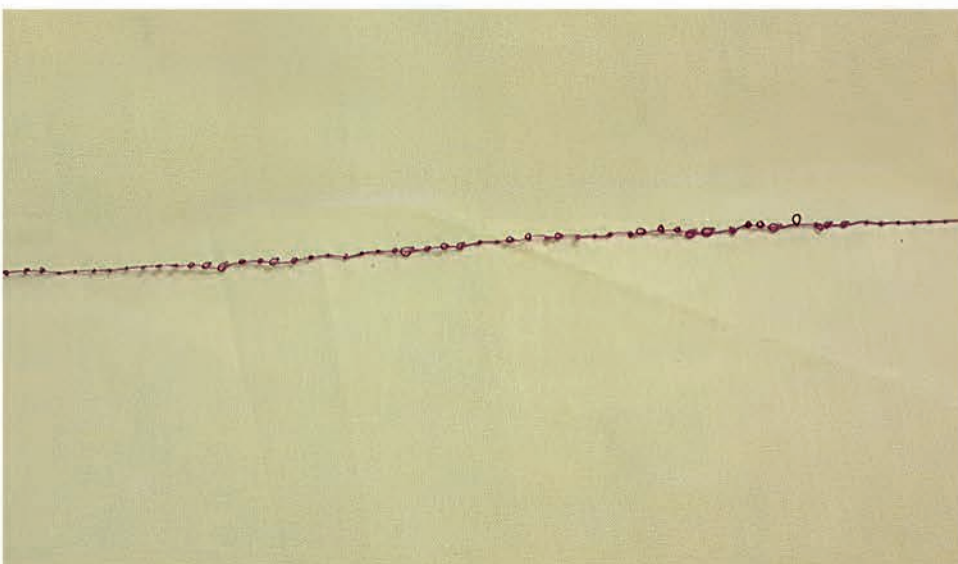

اگر دوخت روی کار شُل است ، کشش نخ به وسیله پیچ ماکو باید سفت تر شود.

اگر دوخت زیر کار شُل است ، باید؛

- (۱) مسیر عبور نخ کنترل شود.
- (۲) درجه تنظیم کشش نخ رو تنظیم شود.

با نظارت مربی درجه مخصوص تنظیم کشش نخ و سفتی پیچ ماکو را در چند نوع ماشین دوخت خانگی شناسایی کرده و در صورت عیب فعالیت لازم جهت رفع عیب را انجام دهید.

تمرین

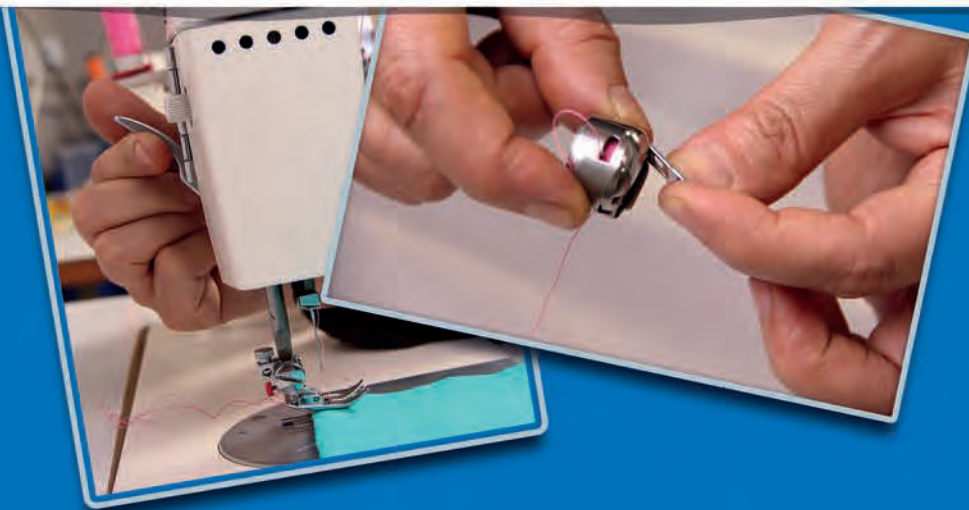

راه اندازی ماشین های
دوخت خانگی ساده
و همه کاره

پر کردن ماسوره ماشین دوخت خانگی همه کاره

ماسوره را در مدل‌های مختلف و از جنس فلز یا پلاستیک شفاف (شیشه‌ای) می‌سازند. ماشین دوخت بدون ماسوره قادر به دوختن نیست.

مراحل انجام کار

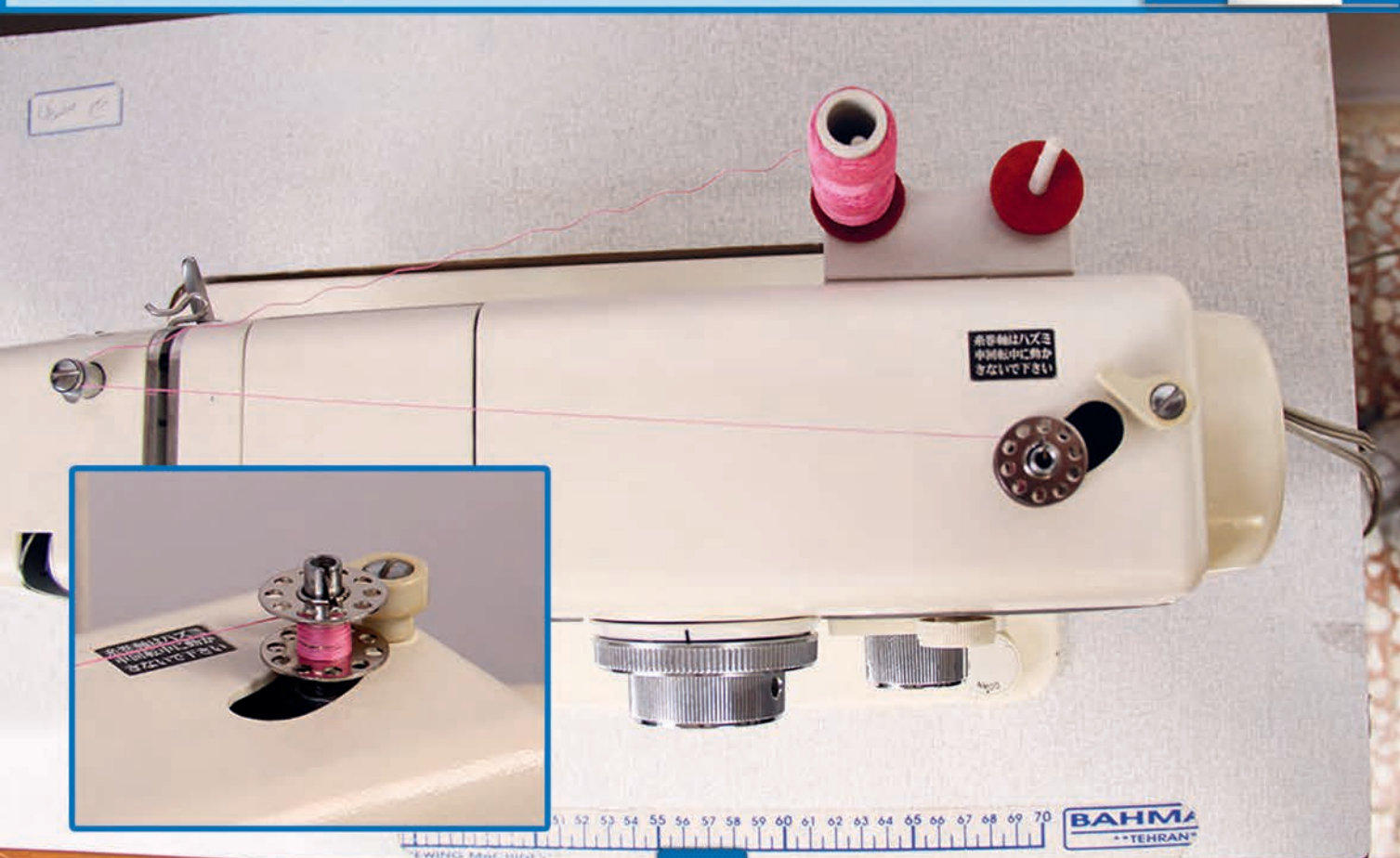
۱. نخ مناسب برای پر کردن ماسوره را انتخاب کنید. ✓

۲. قرقره را روی میله قرقره گذاشته و نخ را از گیره راهنما عبور دهید..

۳. نخ را چند دور با دست به دور ماسوره بپیچید و ماسوره را روی ماسوره گردان بگذارید.

۴. با حرکت اهرم ماسوره گردان ماشین دوخت را آماده کرده، سپس ماسوره را پر کنید. ✓

نکته

- ④ روی ماسوره شکافی کوچک است که باید به طور صحیح روی خار میله ماسوره گردان جا بیفتد.
- ④ دقت کنید ماسوره تاب نداشته باشد زیرا موجب خرابی ماشین دوخت می شود.
- ④ ماسوره را به اندازه نخ کنید و کاملاً پر نکنید زیرا حرکتش در ماکو کند می شود.

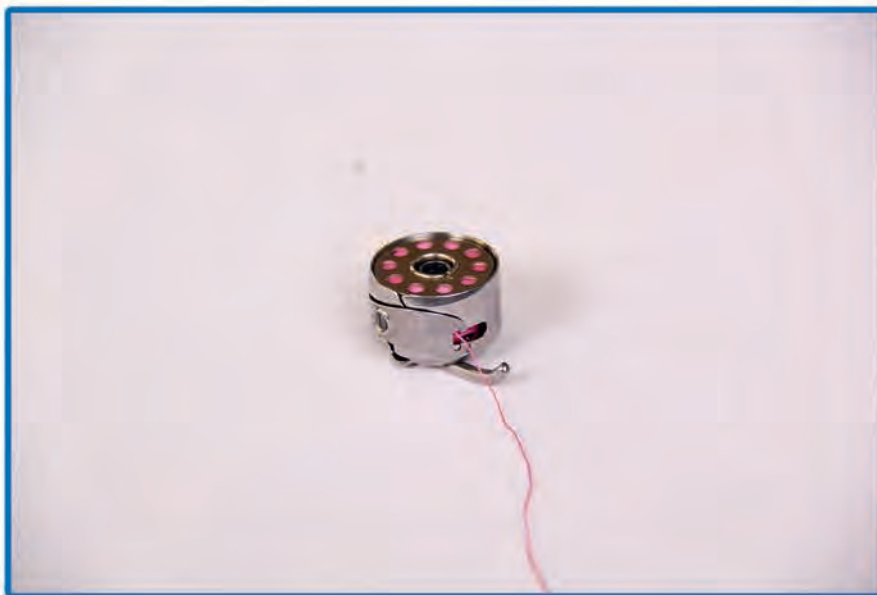
۵. پس از پر شدن ماسوره، اهرم ماسوره را به حالت اول برگردانید. ✓

۶. حدود ۱۰ سانت از نخ ماسوره را آزاد بگذارید و ماسوره را در ماکو قرار دهید. ✓

۷. نخ را از داخل شکاف و زیر فنر ماکو عبور دهید تا از سوراخ بیرون بیاید. ✓

۸. تا زمانی که دریچه فنری را نگاه داشته باشید. ماسوره از ماکو بیرون نمی آید.

۹. ماکو را در قاب ماکو جا بباندازید
(توجه کنید هنگام جا افتادن ماکو در قاب ماکو صدای خاص «تق» می دهد).

هر ماشین دوخت ماکو و ماسوره مخصوص خود دارد، سعی کنید
از ماکو و ماسوره ماشین دوخت دیگری استفاده نکنید.

نکته

با نظارت مربی تمام مراحل پُر کردن و جاگذاری ماسوره
را بر روی چند نوع ماشین دوخت خانگی انجام دهید.

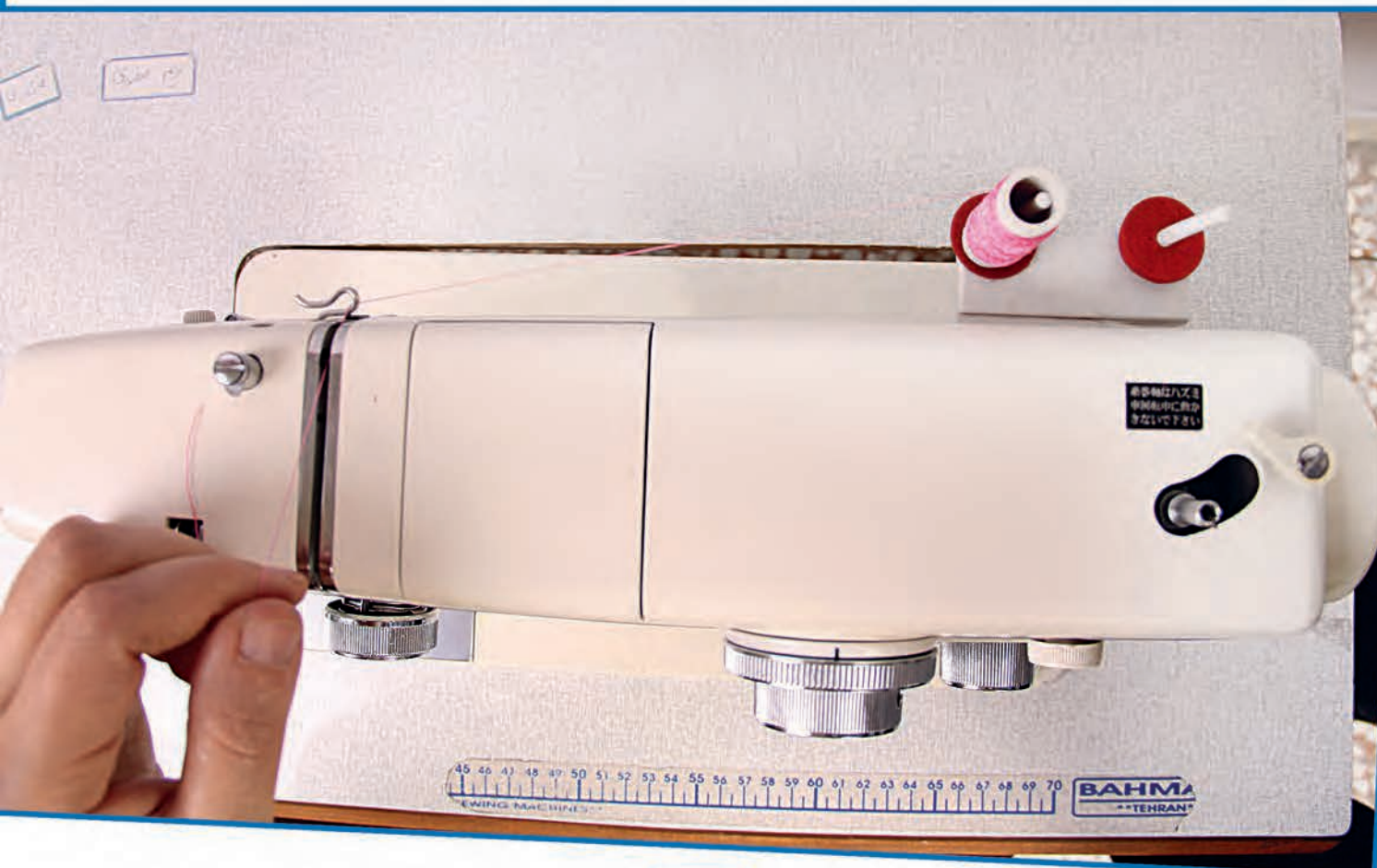
تمرین

نخ کردن ماشین دوخت دوخت خانگی همه کاره

۱. قرقره مناسب را روی میله قرقره قرار دهید.

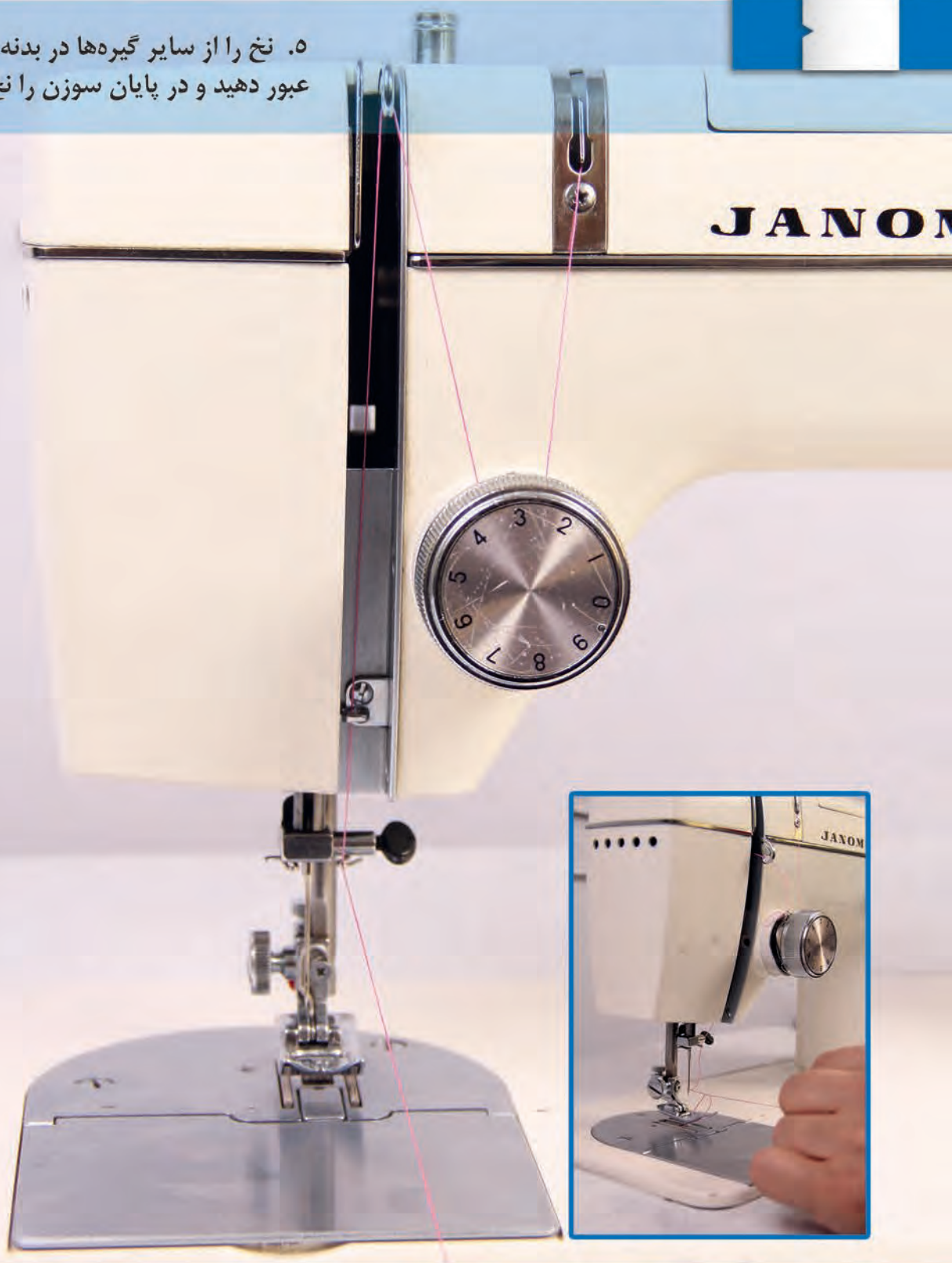
۲. نخ را از گیره‌های راهنمای عبور نخ بگذرانید.

۵. نخ را از سایر گیره‌ها در بدنه ماشین دوخت عبور دهید و در پایان سوزن را نخ کنید.

نکته هنگام نخ کردن ماشین دوخت اهرم بالا بر پایه به طرف بالا باشد. در غیر این صورت نخ به درستی از درجه تنظیم کشش نخ عبور نمی کند. و هنگام دوخت نخ اضافی زیر کار جمع می شود.

۶. با دست تویی چرخ را یکبار به طرف جلو
بچرخانید و نخ ماسوره را از زیر صفحه دوخت
به طرف بالا بیرون بکشید.

نکته ④ کشش نخ رو و کشش نخ ماکو باید به یک نسبت باشد، نه خیلی سفت و نه خیلی شل باشد.

۷. درجه بخیه را مناسب با نوع پارچه و دوخت تنظیم کنید.

هنگام نخ کردن، ماشین دوخت باید خاموش باشد.

نکته

با نظارت مربی تمام مراحل نخ کردن ماشین دوخت را بر روی چند نوع ماشین دوخت خانگی انجام دهید.

تمرین

سوزن های ماشین دوخت خانگی

انواع سوزن های ماشین دوخت شامل؛ استرچ دوز، چرم دوز، دوسوزنه، نازک دوز، ضخیم دوز و موارد دیگر است.

اکثر سوزن ماشین های دوخت خانگی و گلدوزی، دارای شکلی مشابه هستند بدین شکل که یک طرف آن تخت و طرف دیگر آن نوک پیکانی است. ✓

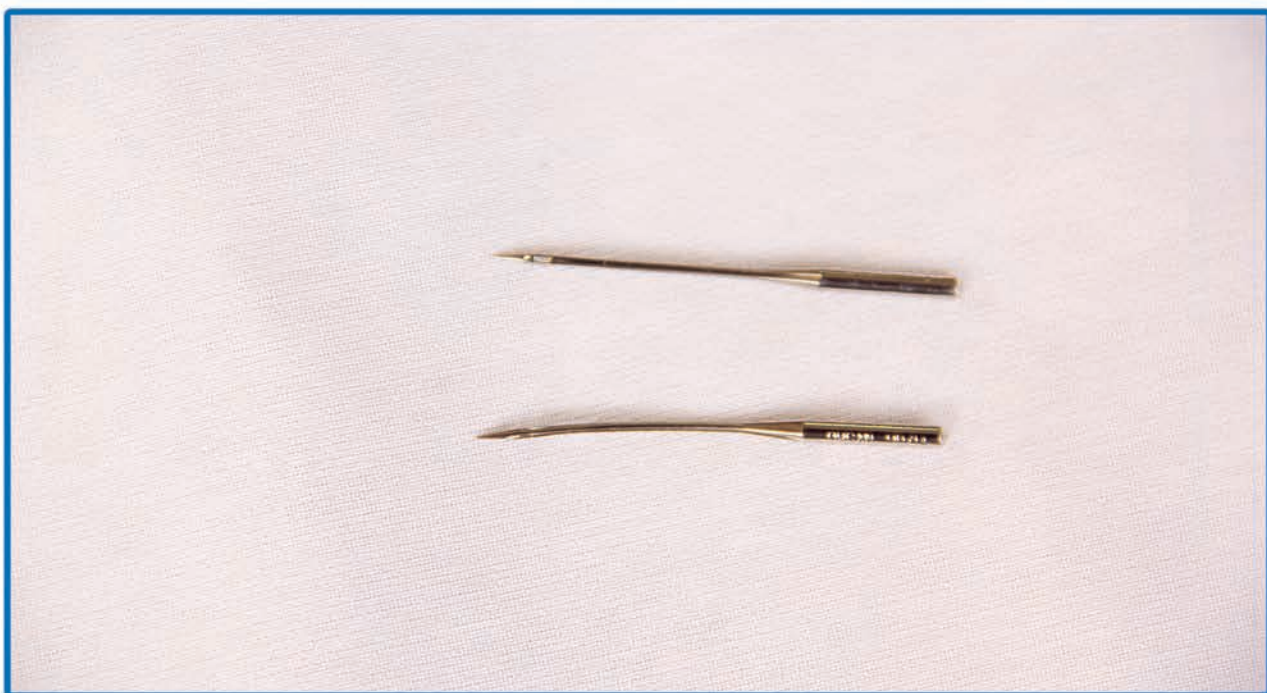
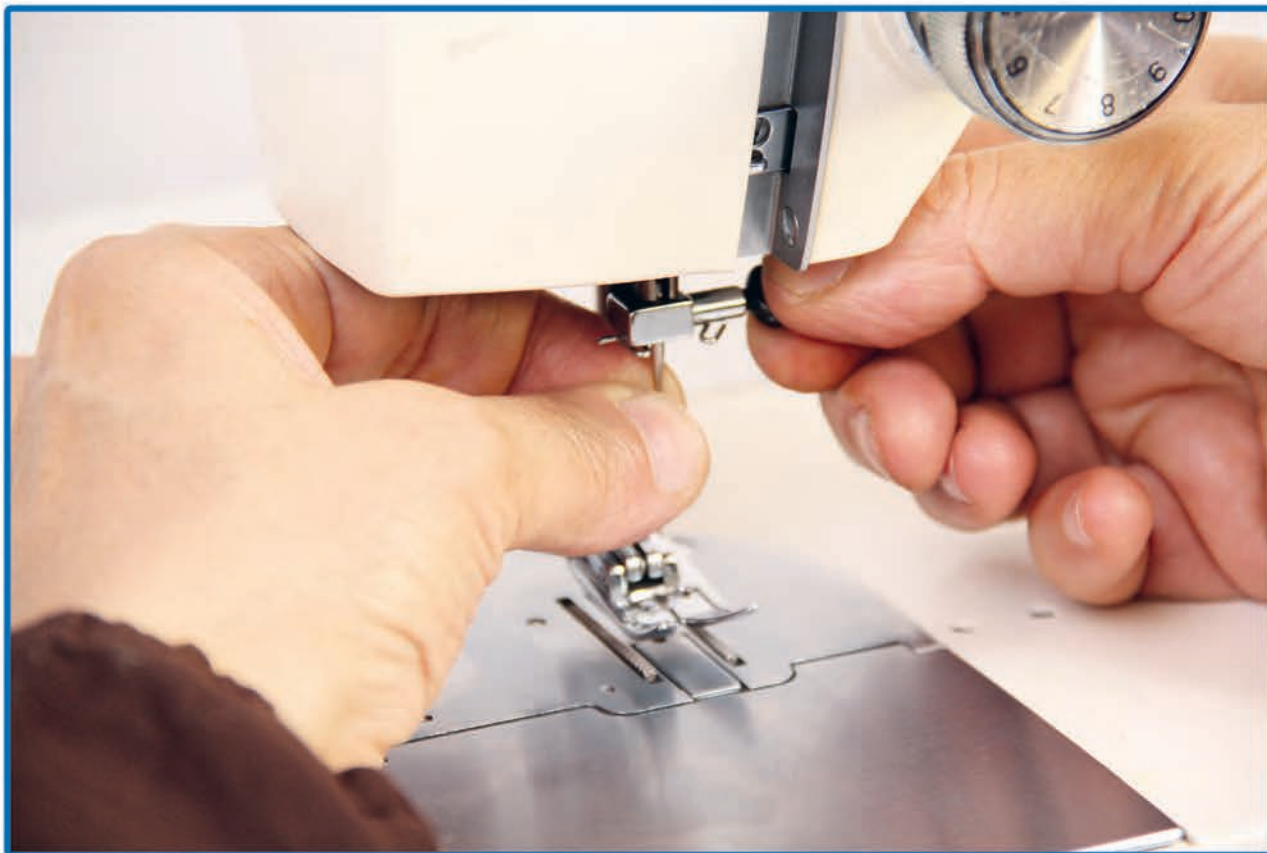

تعویض سوزن ماشین دوخت خانگی

برای تعویض سوزن ماشین دوخت
میله سوزن را تا انتها بالا ببرید.

✓ سوزن جدید را تا جایی که جا دارد به طرف بالا فشار دهید و پیچ سوزن بند را ببندید.

دانستنی ها

نکاتی در مورد سوزن‌های مناسب ماشین دوخت :

- ④ سوزن شماره ۱۶ برای دوخت پارچه های ضخیم مانند گاباردین و پشمی مناسب است.
- ④ سوزن شماره ۱۴ برای دوخت پارچه های متوسط مانند کتان و فاستونی مناسب است.
- ④ سوزن های شماره ۱۰ و ۱۱ برای دوخت پارچه های نازک و ظریف مانند حریر ، کرپ و ارگانزا مناسب است.

پایه دوخت

۱. پایه دوخت را با اهرم بالا برنده، بالا ببرید و پارچه را زیر آن بگذارید. ✓

۲. ادامه نخ زیر و رو را به طرف پشت نگه دارید، سپس با پایین آوردن اهرم بالا برنده، پایه را به آرامی پایین بیاورید. ✓

۳. پارچه را به آرامی زیر پایه دوخت هدایت کنید، دوخت باید با سرعت متعادل صورت بگیرد.

۴. پس از اتمام کار، پایه را بالا ببرید و اضافی نخ را بچینید.

نکته

- ④ همیشه مقدار بیشتری از پارچه را در سمت چپ و مقدار کمتری از پارچه را در سمت راست ماشین دوخت نگه دارید.
- ④ هرگز پارچه را از طرف عقب از زیر پایه نکشید و از جلو نیز آن را به زیر پایه هدایت نکنید.
- ④ دوخت باید با سرعت متعادل صورت بگیرد.